

Об'єкти і завдання судово-експертних досліджень є дуже різноманітними. На жаль, обсяг повідомлення не дає змоги зупинитися на них детально.

Одним із напрямів удосконалення судово-експертної діяльності є робота Науково-консультаційної і методологічної ради з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України, яку було створено для сприяння науково-дослідній і експертній діяльності судово-експертних установ, підпорядкованих Міністерству юстиції України. До складу ради входять провідні вчені і спеціалісти судово-експертних установ Міністерства юстиції України, а також експертних і наукових установ інших міністерств та відомств.

Однак слід констатувати, що на сьогодні низка питань судово-експертної діяльності залишається неврегульованими.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Головченко Л. М. Реформування системи експертного забезпечення правосуддя в Україні / Л. М. Головченко // Теорія і практика судової експертизи і криміналістики. - 2002. - Вип. 2. - С. 7-8.

2. Сегай М. Я. Судова експертологія - наука про судово-експертну діяльність / М. Я. Сегай // Вісник Академії правових наук України - 2003. - № 2. - С. 740-762.

Комаринська Ю. Б. - завідувач кафедри криміналістичних експертиз Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент;

Гнатик К. М. - інспектор відділу застосування санкцій та аналітичної роботи Центру забезпечення діяльності Головного управління Державної служби з надзвичайних ситуацій у Київській області

КОРУПЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ЯК СКЛADOVA ПРОТИДІЇ РОЗСЛІДУВАННЮ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ВИБУХАМИ

Протидія розслідуванню є невід'ємним елементом переважної більшості навмисних злочинів, що характеризує злочин з позицій криміналістичної науки. Способами приховування злочинів учені вважають здебільшого інсценування, приховування інформації та/або її носіїв, маскування, знищення слідів, фальсифікацію інформації та/або її носіїв, а також виокремлюють змішані способи - ті, що поєднують різні способи або їх елементи [1-4].

Однак нині дедалі поширенішою стає корупційна форма протидії.

Із цього приводу Б. В. Щур зазначає, що специфічною формою протидії розслідуванню є використання різних корупційних механізмів. Л. А. Зашляпін вважає, що мета корумпованої діяльності продукує активні способи знищення документів, нейтралізації показань свідків, які містять інформацію про злочинне діяння, яке розслідують [5, с. 205]. Зазначену мету реалізують переважно шляхом корупційного впливу,

оскільки згідно із Законом України «Про запобігання корупції» корупція - використання особою наданих їй службових повноважень і пов'язаних із цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб, або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень і пов'язаних із цим можливостей [6].

Стосовно кримінальних правопорушень, пов'язаних із вибухами, зазначена форма протидії може виявлятися на стадії підготовки вчинення цього злочину. Адже під час підготовки до вчинення навмисного злочину злочинці підшукують речовину для виготовлення вибухівки, місце знаходження якої зазвичай має обмежений доступ.

У конструкції саморобних вибухових пристроїв найчастіше застосовують заряди твердомонолітних (пресованих), сипучих (порошкоподібних, гранульованих, зернистих) і пластичних вибухових речовин промислового виготовлення [7, с. 137; 8, с. 163]. Серед сумішей вибухових речовин промислового виготовлення в конструкції саморобних вибухових пристроїв використовують здебільшого речовини з вмістом аміачної селітри, різні амоніти (суміші з тротилом, гексогеном, нітрогліцерином, різними невибуховими компонентами). Зрідка в конструкції саморобних вибухових пристроїв застосовують металеві вибухові речовини, заряди з димного та бездимного пороху; найменш поширеними є вибухові речовини, виготовлені саморобним способом із промислових компонентів (суміші індивідуальних бризантних вибухових речовин, піротехнічні склади саморобного змішання).

З-поміж промислових вибухових речовин військового та подвійного призначення найчастіше злочинці застосовують тротил, пластит, гексоген, ТЕНЕРЕС, тетрил, порохи, тверде ракетне паливо тощо [9, с. 80].

Таким чином, для того щоб заволодіти об'єктами, які буде використано як знаряддя вчинення злочину, злочинці застосовують підкуп або обіцянки чи пропозиції отримання неправомірної вигоди службовими особами, які мають доступ до зазначених речовин.

Іншим виявом корупційної протидії є реалізація останньої вже безпосередньо під час розслідування. Зазвичай особи, які володіють каналами збагачення через «вибуховий бізнес», мають зв'язки з високо посадовцями, зокрема і правоохоронних органів. На цьому етапі корупційна протидія має процесуальний зміст: закриття кримінального провадження без достатніх на це підстав; фальсифікація або знищення доказової інформації; відмова у проведенні процесуальних дій, що мають примусовий характер (наприклад, обшуку, зняття інформації з електронних інформаційних систем тощо); відмова в повідомленні про підозру; затягування часу в питаннях призначення судових експертиз тощо.

Отже, слушною є думка В. Б. Щура [5, с. 206], згідно з якою вивчення різноманітних форм протидії розслідуванню надає можливість розробити механізми їх подолання (усунення, нейтралізації).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бахин В. П. Тактика преступников. Тактические приемы противодействия преступников следствию / В. П. Бахин. - Київ : С. Семенко, 2009. - 44 с.
2. Коновалова В. О. Вбивство: мистецтво розслідування : монографія / В. О. Коновалова. - Харків : Факт, 2006. - 311 с.
3. Карагордин В. Н. Выявление признаков способа сокрытия преступления в процессе осмотра места происшествия / В. Н. Карагордин // Криминалистическая сущность, средства и методы установления способов сокрытия следов преступления : сб. науч. тр. ; под ред. И. М. Лузгина. - М., 1987. - 160 с.
4. Карпов Н. С. Противодействие расследованию преступлений / С. Карпов // Закон и жизнь. - 2009. - № 2. - С. 10-16.
5. Щур Б. В. Теоретичні основи формування та застосування криміналістичних методик : монографія / Б. В. Щур. - Харків : Харків юридичний, 2010. - 320 с.
6. Про запобігання корупції [Електронний ресурс] : Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1700-УІІ. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3206-17>. - Назва з екрана.
7. Кутузов Б. Н. Взрывные работы / Б. Н. Кутузов. - Изд. 2-е, перераб. - М. : Недра, 1980. - 392 с.
8. Светлов Б. Я. Теория и свойства промышленных взрывчатых веществ / Б. Я. Светлов, Н. Е. Яременко. - М. : Недра, 1966. - 232 с.
9. Бульба Т. М. Виявлення, попереднє дослідження та вилучення саморобних вибухових пристроїв : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Бульба Тарас Миколайович. - Київ, 2008. - 210 с.